

Evalueringsrapport skriftlig eksamen i dansk hhx 2008

Wallpaper med Yallahrup Færgeby
fra DRs julekalender 2007

(forside 19. maj 2008)

(forside 20. maj 2008)

Undervisningsministeriet
August 2008

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Evaluering af skriftlig eksamen	2
Karaktergennemsnittet	2
Reform-årgangen	3
Tekstgrundlag og opgavetyper	3
Inspirationsmateriale	4
Elevernes valg af opgavetyper	5
De enkelte opgaver.....	6
”Awaiting”	6
”Døden i InterCity-toget”	6
”Camilla and the horse”	7
”Agerhønen”	7
Hemingway	7
Yallahrup Færgesby.....	8
Blog og brev.....	8
Nyhedsformidling i TV	8
Graffiti: kunst eller hærværk?	9
Ikea.....	9
Pia Kjærsgaards fødselsdag	10
Den fremragende præstation	10
Snyd	10
Og lidt til smilebåndet.....	10

Evaluering af skriftlig eksamen

Denne evaluering bygger på indberetninger fra censorerne ved skriftlig eksamen i dansk i hhx. Censorkorpset bestod i 2008 af 92 censorer.

For sidste gang har hhx’erne haft mulighed for at vælge mellem to eksamensdage: den 19. maj forelå eksamensopgaverne på en cd-rom og d. 20. maj på skrift. Til begge eksamensdage udkom et eksamenshæfte, dog indeholder hæftet til d. 20. maj kun primærtetekster til opgave 1, 2, 4 og 6, resten af materialet findes alene på cd-rom.

Inden censormødet i juni har censorerne indberettet deres kommentarer og foreløbige karakterer til en elektronisk database, disse og senere kommentarer danner baggrund for fagkonsulentens samlede evalueringsrapport.

Karaktergennemsnittet

Skriftlig eksamen i dansk blev for første gang vurderet efter 7-trinsskalaen. Gennemsnittet for dansk (trykte opgaver) blev 5,74 og dansk med it 5,63, og samlet **5,7**

Tallene er *behæftet med lidt usikkerhed*, da ikke alle karakterer er blevet indberettet umiddelbart efter censormødet. Det drejer sig især om manglende indtastninger på stile fra d. 20. juni. Tidligere år har karaktergennemsnittet ligget en lille smule højere på stile med it. En endelig karakterberegning kan laves senere, når skolernes indberetninger er tilgængelige via uni-c.

Dumpeprocenten er meget lille omkring 2 til 3, og det er den mindste blandt de skriftlige hhxfag. Ser man på de fremtidige forventninger til karakterfordelingen, ser det imidlertid ikke så godt ud:

Karakter	02	4	7	10	12
ECTS-skala forventninger I %	0,10	0,25	0,30	0,25	0,10
Fordelingen i skr dansk	0,13	0,35	0,35	0,15	0,02

Nok er der meget, meget få hhx'ere der dumper til skriftlig dansk, men heller ikke mange får de høje karakterer. Langt de fleste elever får en middel eller under-middelkarakter. Så den nye karakterskala har ikke rykket på det billede, når man ser isoleret på den skriftlige eksamen i dansk. Ser man derimod på en meget større population, er billedet tættere på forventningerne.

Reform-årgangen

Den skriftlige eksamen skal måle hhx'ernes skrivekompetence og deres grad af opfyldelse af de danskfaglige mål. Med reformen blev fagligheden skåret ind til kernen, gjort eksplicit og målbar. Den nye faglighed i skriftlig dansk på hhx sidestiller mediehistorie, sprog og kommunikation med de litterære opgaver samt ekspliciterer kernestof som oversat litteratur og kanoniske tekster. Desuden er begrebet *inspirationsmateriale* indført til alle opgavetyper.

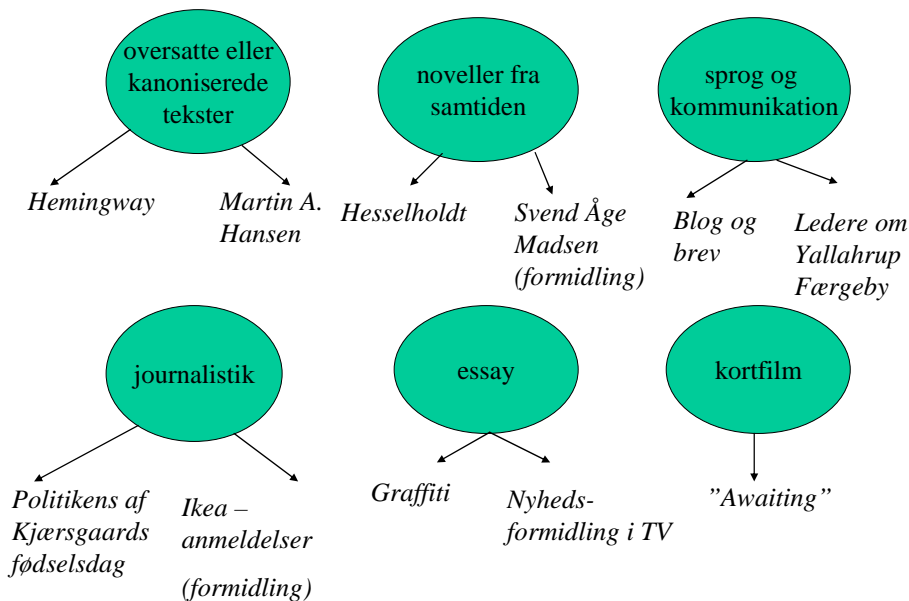
Er fagligheden så blevet styrket, kan man passende spørge, her ved evalueringen af det første gennemløb?

Mange elevbesvarelser var ikke stærke formmæssigt eller metodisk. Der var stadig for mange kommenterede referater i stedet for essays. Der var manglende indledninger, dårligt disponerede opgaver og bevidstløse skematiske analyser. I mange af disse tilfælde er det fristende at pege på manglende øvelse eller systematisk øvelse i undervisningen. På den anden side var der mange elevbesvarelser med et dygtigt fagligt sprog om sprog. I disse tilfælde mærker man opprioriteringen af undervisning i sprog og kommunikation.

For en nærmere analyse af hvordan det fagligt er gået reformårgangen, må vi afvente EVAs evalueringsrapport.

Tekstgrundlag og opgavetyper

Nedenstående tegning viser fordelingen af tekster og opgaver i de to eksamenssæt, således at pilene til højre peger på tekster fra cd-rommen

De to sæt er ikke helt nemme at sammenligne, da cd-rommen har flere strenge at spille på gennemæssigt. I it-sættet er der desuden større vægt på den sproglige analyse, idet faktisk to af opgaverne stiller krav herom. It-sættet rummer også mulighed for at vælge to-delte opgaver, dvs. opgaver som foruden analysekrav, har krav om skrivning i en specifik kontekst. Kunstbilleder var ikke at finde i årets sæt (dog i eksamenssættet til gammel ordning). Dette må ikke tolkes som en tendens i kommende eksamensopgaver.

Inspirationsmateriale

Dansk med it(19/5) 75%
af censorerne mener
det fungerer
tilfredsstillende

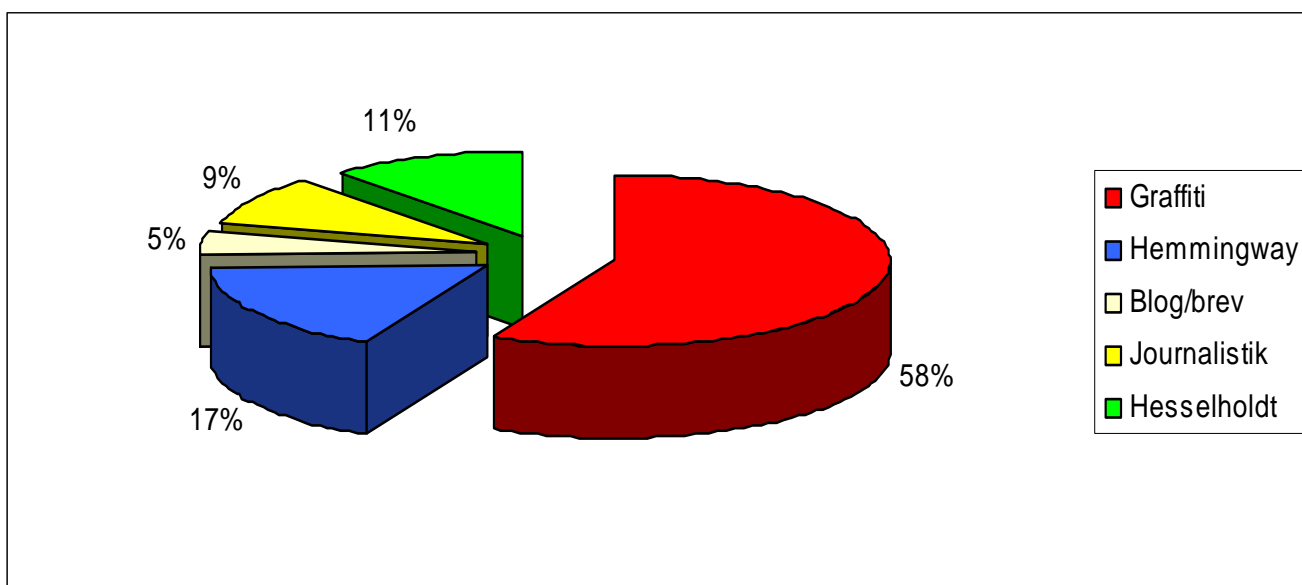
Dansk(20/5)
60% af censorerne
mener det fungerer
tilfredsstillende

De fleste er tilfredse med inspirationsmaterialet, men der er også konkrete problemer, hvor eleverne enten lader sig lokke til ”med-skrivninger” eller slet ikke drager nogen nytte af det medfølgende materiale.

Forhåbentlig graver EVA-rapporten dybere i fordele og ulemper ved dette reformtiltag med inspirationsmateriale til alle skriftlige eksamensopgaver.

Elevernes valg af opgavetyper

I eksamenssættet *uden* it var der en meget skæv fordeling, hvilket ses af figuren nedenfor:

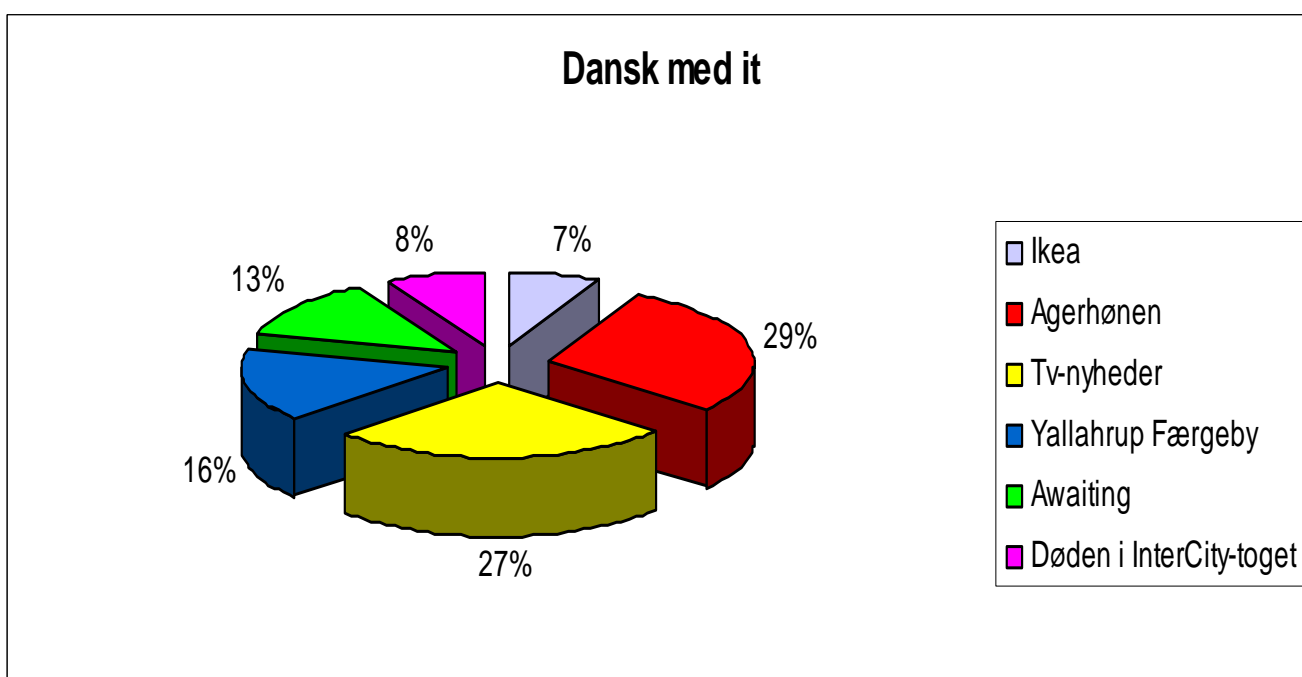

Over halvdelen af eleverne valgte at skrive om graffiti – også flere end censorerne mente kunne skrive et essay om dette emne.

Analyseopgaverne er valgt af under en tredjedel af eleverne. Det er lidt usædvanligt i forhold til tidligere år. Eleverne har sandsynligvis fundet de litterære opgaver svære.

Beskæmmende få elever har valgt de sproglige, kommunikative og mediehistoriske opgaver. Her er reformen ikke slået igennem i elevernes valg!

I eksamenssættet *med* it er elevernes valg mere jævnt fordelt, hvilket fremgår af nedenstående figur:

Lidt overraskende måske var Martin A. Hansen topscorer. Det plejer at være nyere tekster, men alle elever har jo efter reformen læst de kanoniserede forfattere. Ser man sammenlagt på fiktionsanalysen (M.A. Hansen, Svend Åge Madsen og kortfilmen) valgtes den af halvdelen af eleverne.

I it-sættet var det altså **ikke** essayopgaven der blev valgt af flest elever. Essayet skulle indeholde en vurdering af kvaliteten af tv-nyheder i dag, hvilket stiller implicite krav om at bruge faglig viden fra det mediehistoriske fokusområde. Det har måske afholdt nogle elever fra dette valg.

De to sproglige og kommunikative opgaver skrev 23% af eleverne – altså en del flere end i papirsættet.

De enkelte opgaver

Følgende rummer censorernes kommentarer i forhold til vurderingen af opgavebesvarelserne og fagkonsulentens overvejelser og konklusioner.

Kortfilm

”Awaiting”

Opgave 5 i it-sættet

Foretag en analyse og fortolkning af ”Awaiting”

Kortfilmen er af Sami Saif fra 2006 og har været vist på DR2. Den varer godt 10 minutter.

Opgaven syntes at være et tilvalg og ikke et fravalg. Elever med viden om filmanalyse har valgt opgaven. Der er næsten ingen replikker i filmen, hvilket virker som en positiv anledning for eleverne til at udfolde sig selvstændigt sprogligt. To digte fra Pia Tafdrups digtsamling ”Tarkovskijs heste” 2006 var inspirationsmaterialet. Disse har virket som en inspiration til forståelse og uddybelse af tematikken i kortfilmen.

noveller fra samtiden

”Døden i InterCity-toget”

Opgave 6 i it-sættet

Foretag en analyse og fortolkning af ”Døden i InterCity-toget”

Advokaten, der optræder i teksten, beslutter, at hændelsen skal frem i lyset. Hun fjerner afsenderadressen og overlader brevet til en journalist på den betingelse, at journalisten ikke gengiver brevet ordlyd.

Forestil dig, at du er journalist og skal skrive en artikel om episoden. Du vælger selv, hvilken journalistisk genre du vil benytte, og hvilket dagblad du skriver til.

Skriv teksten (ca 500 ord)

Novellen er af Svend Åge Madsen udgivet 2007

Det er en svær opgave, da der kræves en solid tekstlæsning og tekstanalyse samtidig med en kreativ, journalistisk skrivning. En del elever forstod ikke den utroværdige fortæller og var ikke bevidste om hvilke oplysninger journalisten har adgang til – i formidlingsdelen. Inspirationsmaterialet (interview med forfatteren fra programmet Eksistens DR P1) har forledt nogle elever til for kraftigt at læse skyldproblematikken ind i novellen.

”Camilla and the horse”

Opgave 5 i papirsættet

Foretag en analyse og fortolkning af ”Camilla and the horse” og perspektivér til samtiden.

Novellen er af Christina Hesselholdt til ”Ud & Se” 2007. Det var ikke en helt nem novelle for eleverne. De kunne ikke altid håndtere de mange åbne huller i teksten og var tydeligvis frustrerede over vigtigheden af, at man som læser skal være en stærk medspiller. Mange elever kredsede om, hvem der har magten af de to i forholdet, men havde svært ved at lægge sig fast på en fortolkning af novellen. Inspirationsmaterialet til opgaven er Kirsten Thorups tale ved overrækkelsen af Jytte Borberg-prisen til Christina Hesselholdt og et opslag om forfatteren i Gads Forfatterleksikon. Det er censorernes skøn, at dette ikke har ”løftet” elevbesvarelsenerne.

oversatte eller
kanoniserede
tekster

”Agerhønen”

Opgave 2 i it-sættet

Foretag en analyse og fortolkning af ”Agerhønen”

Novellen er af Martin A. Hansen udgivet 1947. Det kunne mærkes at mange har arbejdet med M.A. Hansen i undervisningen, der var mange gode litterære analyser. Alligevel var den historiske bevidsthed hos mange elever ikke klar, idet de læste henover ”Den første store Krig” og brugte inspirationsmaterialets oplysninger om forfatterens forhold til modstandsbevægelsen ufordøjet.

Hemingway

Opgave 2 i papirsættet

Foretag en analyse og fortolkning af novellen.

Vurdér, hvad forfatterens fortælle teknik betyder for forståelsen af novellen.

Novellen er ”Doktoren og doktorens kone” af Hemingway fra 1925

Censorerne vurderede at teksten er velegnet og rummer en del fortolkningsmuligheder.

Nøglescenen, hvor Henry sidder med sit gevær, var der en del elever der kunne udlægge, men der var også mange elever der overså den. Overskriften giver også et hint, men nogle elever nævnte slet ikke konen. Slutningen gav en del problemer, mange valgte ikke at kommentere den udover beskrivelsesniveauet. Men de største problemer havde eleverne med at vurdere Hemingways fortælle teknik.

sprog og kommunikation

Yallahrup Færgeby

Opgave 4 i it-sættet

Foretag en analyse af ”En orn’lig syg kalender” og ”Blåstempling af grimt sprog” med særlig vægt på argumentation og sproglige virkemidler.

Teksterne er ledere fra henholdsvis Ekstra Bladet og Nordjyske Stiftstidende i dec. 2007

Inspirationsmaterialet er godt 10 minutter fra episode 2 og 3 af Yallahrup Færgeby

Censorerne vurderede at der er meget danskfagligt guf i de to ledere, men der er også faldgruber:

Mange elever har haft problemer med at afkode Ekstra Bladets retorik, idet de ikke forstod ironien i analogien med Jul på Vesterbro. Og det er tragikomisk at en leder for nogle hhx’elever er en erhvervsleder – ikke en avisgenre. Enkelte elever misforstod opgaven og skrev løs om julekalenderen...

Men generelt anvendte mange elever sproglige og retoriske begreber i større omfang end vi har set før.

Blog og brev

Opgave 3 i papirsættet

Foretag en analyse af sprog og kommunikation i tekst 5 og 6, og skriv i forlængelse heraf om, hvordan forskellige kommunikationsformer afspejler menneskers selvforståelse og forhold til andre.

Tekst 5 er uddrag af en blog fra 2007, og tekst 6 er et brev fra mor til datter fra 1874. Det er en spændende tekstsammensætning. Desværre har mange elever ikke fokus på sproget i brevet, men vælger at skrive løs om bloggen.

Inspirationsmaterialet er en artikel fra Information om unges SMSsprog. Muligvis er denne til mere inspiration for lærerne, mens eleverne havde mere behov for inspiration til at læse det gamle brev.

essay

Nyhedsformidling i TV

Opgave 3 i it-sættet

Skriv med udgangspunkt i de to tv-aviser et essay om kvaliteten af nyhedsformidlingen i tv i dag.

Tekstgrundlaget er godt 10 minutter af TV-Avisen fra henholdsvis 15.10. 1969 og samme dato 2007.

Denne opgave skilte vandene, her var både de bedste og de dårligste. Opgaven stiller krav om brug af viden inden for mediehistorie, og desuden skal eleverne skrive på noget de selv skal verbalisere, der kan ikke refereres eller kommenteres. Dog var der de elever der brugte inspirationsmaterialet (Göran Rosenberg: ”Tanker om journalistik”) som redningsplanke, dvs. noget de kunne referere og kommentere, men det gives der ikke meget for hos censorerne.

Nogle elever lod sig forvirre af at den gamle TV-Avis har været genudsendt på DR2. DR2 eksisterede jo ikke i 1969. Her burde nok have været en note i opgavesættet.

Graffiti: kunst eller hærværk?

Opgave 1 i papirsættet

Skriv et essay med titlen ”Graffiti: kunst eller hærværk?”. Tag stilling til spørgsmålet, og inddrag synspunkter fra opgavens tekstmateriale.

Tekstmaterialet var et par artikler om graffiti i Århus Stiftstidende og uddrag af en tale i Folketinget af Tom Behnke, dertil fotografier af graffiti i Berlin og Bergen som inspirationsmateriale.

Af censorernes tilbagemeldinger kan det ses, at besvarelsene af denne opgave var den sværeste at bedømme. Det er jo ikke elevens personlige holdning eller mangel på almen viden vi som censorer skal bedømme, hvorfor der ikke kan stilles krav om at eleven har et klart kunstbegreb. Men det er selvfølgelig flot hvis eleven har et sådant. Derimod skal vi bedømme i hvilken grad eleven kan abstrahere og konkretisere problemstillingen – på baggrund af egne erfaringer og synspunkter fra inspirationsmaterialet.

Mange elever (og censorer) har problemer med essayformen. Der findes ikke en fast genremanual i hhx. Men den typiske faldgrube for mange skrive-utrænede elever er at referere og kommentere på det materiale der måtte være i opgaven, i stedet for selvstændigt at disponere og argumentere problemstillingen. Der er stadig en del at gøre for dansklæreren i skrivekuratoriet.

journalistik

Ikea

Opgave 1 i it-sættet

Foretag en analyse af ”Føl dig hjemme” og ”Ikea – en rodet affære”, og sammenlign de to tekster.

Forestil dig, at du er ansat som informationsmedarbejder i Ikea og skal skrive et forord til det husstandsomdelte reklamekatalog, der er omtalt i artiklerne.

Skriv forordet (ca. 300 ord)

Tekstgrundlaget er en slags anmeldelser af Ikea-kataloget i henholdsvis Kristeligt Dagblad og Nyhedsavisen, og inspirationsmaterialet er en artikel om Ikea i Frederiksborg Amts Avis

Denne opgave stiller krav om sproglig og kommunikativ sagprosaanalyse samt genrebevidst skrivekompetence, og det er således opgaven danskfagligt skal vurderes. Nogle censorer gav udtryk for usikkerhed herom, hvorfor det præciseres her.

Det var samtidig den mest merkantile opgave i årets stilesæt, hvilket desværre havde forlokket nogle elever til at sjuske med den analytisk kritiske distance. Danskfagligt tages et udsagn ikke for pålydende uden først at spørge til afsender-, modtager- og kontekstforhold. Hvad en virksomhed siger om sig selv, siger en del om virksomheden, og er oftest en del af en fortælling som kan analyseres og fortolkes.

Pia Kjærsgaards fødselsdag

Opgave 4 i papirsættet

Foretag en analyse af Politikens dækning af Pia Kjærsgaards fødselsdag. Inddrag forbindelsen mellem tekst og billeder.

Vurdér, om teksten lever op til de etiske retningslinjer, man generelt forventer overholdt af journalistiske tekster.

Tekstgrundlaget er en artikel i Politiken om Pia Kjærsgaards 60 års fødselsdag med fotos.

Inspirationsmaterialet er pressenævnets regler for god presseetik og et uddrag om Politikens journalistik og etik.

Det er en velfungerende artikel til sproglig og journalistik analyse. Kun ganske få elever fandt ikke artiklens bidende ironi.

Nogle censorer oplevede at inspirationsmaterialet vildledte eleverne. Derfor finder jeg det nødvendigt at slå fast, at elevens egen etik og politiske overbevisning ikke skal indgå i en vurdering. Der bør alene vurderes på om besvarelsen når det taksonomiske niveau for diskussion og vurdering af presseetik.

Den fremragende præstation

Censorerne blev på censormødet opfordret til at aflevere to fremragende 12-talsbesvarelser.

Jeg ligger inde med sådanne fremragende besvarelser for 9 af opgaverne. Altså ikke alle opgaver gav anledning til 12-talsbesvarelser. Således findes der ingen til opgave 4 og 6 i it-sættet (Yallahrup Færgesby og "Døden i InterCity-toget"), og ikke overraskende er der flere at vælge imellem inden for essayopgaverne.

I forbindelse med en nyoprettet hjemmeside for danskfaget i hhx på emu.dk, vil jeg forsøge at lægge links ud til nogle af disse opgaver sammen med censorernes kommentarer.

Snyd

Censorerne fandt en lille håndfuld besvarelser, hvortil der kunne herske mistanke om snyd. Det var snyd af den slags, hvor passager i to stile er ordret ens, og det var snyd af den slags, hvor eleven har anvendt aktive netadresser. Alle stile med sådanne af censorerne begrundede mistanke er via Eksamensafdelingen i Undervisningsministeriet sendt til de pågældende skolers rektorer/uddannelseschefer med bud om at tilbageholde elevens karakter, indtil hændelsesforløbet er redegjort for, og der er truffet beslutning om videre foranstaltning jf. eksamensbekendtgørelsen. Censorerne bliver ikke yderligere involveret i sagerne.

Det er begrænset hvad elever kan opnå ved at snyde i dansk stil, men for at stadfæste regler og retfærdighed, er der grebet aktivt ind i år.

Og lidt til smilebåndet...

"Handlingen i bogen udspilles ligeså hurtigt som læseren læser."

"Hun mener, at graffitimalere leger med at overskide regler i samfundet."

"Mennesker klæder sig i mærkeligt tøj, har malet render under øjnene, Gucci bæltter til flere tusind kroner, springer ud som bøsser og lesbiske, bliver skilt i tide og utide og laver musik som består af

at råbe. Alt sammen en del af et postmoderniseret samfund. Og alligevel er det ikke ucharmene at se den lille havfrue få malet en graffiti penis ved mundvigen?”

Citater fra hhx' stile 2008